

मकवानपुरबाट प्रकाशित लोकप्रिय 'क' वर्गको पत्रिका

साझाकुरा

राष्ट्रिय दैनिक

www.sajhakuranews.com

चुचेखोलामा सचेतना कार्यक्रम

हेटौंडा, १८ पुस/अन्तर-पुला महिलावादी मञ्चको अनुपम अभियानअन्तर्गत विहीबार हेटौंडा-६ चुचेखोलामा सचेतना कार्यक्रम भएको छ । महिलालाई निर्णायक भूमिकामा पुऱ्याउनका लागि टेवा पुऱ्याउने उद्देश्यले सचेतना कार्यक्रम भएको हो । कार्यक्रमअन्तर्गत महिला सहभागिताका लागि सन्देशमुलक न्याली भएको थियो । चुचेखोलाबाट सुरु भएको न्याली कृष्णनगरसम्म पुगेर पुनः चुचेखोलामा पुगी कोणसभामा परिणत भएको थियो । प्रगतिशील महिला आपसी विकास संस्थाको सक्रियतामा भएको कार्यक्रममा नारी सशक्तीकरणसम्बन्धी गीतमा महिलाले नाचगान गरेका थिए । कार्यक्रममा हेटौंडा-६ का वडासदस्य लेखराज ढकाल, नारी चेतना बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाकी अध्यक्ष राधिका गौतम, दिव्यज्योति आधारभूत विद्यालयका अध्यक्ष प्रमेशकुमार पराजुली, नागरिक समाज, सुरक्षाकमीलगायतको उपस्थिति रहेको थियो । आगामी २०८४ सम्ममा देशभर नेतृत्वतहमा महिला पुऱ्याउने उद्देश्यले सचेतना कार्यक्रम आयोजना गरिएको अन्तर-पुला महिलावादी मञ्चकी फोकल पर्सन कल्पना पराजुलीले जानकारी दिइन् ।

निकुञ्ज र मध्यवर्तीका जनताको समस्यामा कानून बाधक

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, १८ पुस/ मध्यवर्ती क्षेत्र (बफरजोन स्टेट) का स्थानीयले वन्यजन्तुको आक्रमणबाट अकालमै ज्यान गुमाउनु परेको र वर्षभरि खानका लागि खेतबारीमा लगाएको बालीमा क्षति पुऱ्याइरहेको छ । पछिल्लो साता मकवानपुरको मनहरी गाउँपालिकामा राष्ट्रिय निकुञ्जबाट बस्तीमा प्रवेश गरेका वन्यजन्तुले मानवीय क्षति पुऱ्याएको छ ।

मनहरी-५ बसन्तपुर गुम्बटोलमा बाघको आक्रमणबाट ७२ वर्षीया कान्छीमाया रुम्बा मृतअवस्थामा अड्कित रति करिब १० बजे घरनजिकैको बारीमा भेटिएको थियो । बाघले सोमबार बिहान बसन्तपुरका सूर्यबहादुर मोक्तानको खोरमा पसेर ७ वटा बाखा मारेको थियो । दुईवटा घटनापछि बसन्तपुरवासी त्रसित बनेका छन् । विहीबार पनि मनहरी-५ को ज्यामिरे, मुलखोला आसपासमा जोडी बाघ घुमिरहेको स्थानीयले बताएका छन् । बिगतका वर्षमा पनि जंगली जनावरले मनहरीवासीलाई विभिन्न समयमा दुःख दिने गरेको थियो । बस्ती छेउछाउमा छिक्क जंगली जनावर प्रवेश गरेपछि स्थानीयको दैनिकी नै जोखिममा पर्ने गरेको छ । जंगली जनावर अर्थात्कले विद्यालयमा पठनपाठन पनि प्रभावित हुने गरेको पशुपतिनाथ

माविका शिक्षक ईश्वर रिजालले बताए । वन तथा वातावरणमन्त्री ऐनबहादुर शाही ठकुरीले मध्यवर्तीक्षेत्र र राष्ट्रिय निकुञ्जको मध्यवर्ती क्षेत्रमा रहेका जनताले भोग्दै आएका समस्या समाधानका लागि कानून बाधक बनेको बताएका छन् । विहीबार कानून, न्याय तथा मानवअधिकार समितिको बैठकमा उनले यस्तो बताएका हुन् । केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको विधेयकमाथि मन्त्रालयगत छलफलमा सहभागी मन्त्री ठकुरीले मध्यवर्ती र निकुञ्ज क्षेत्रका समस्या समाधान हुनेगरी कानून संशोधन गरिनुपर्ने बताए । उनले आफू मन्त्री भएर आएपछि नै यस क्षेत्रका समस्या समाधानमा

केन्द्रित रहेको भएपनि कानूनी समस्या र राष्ट्रिय अन्तर्राष्ट्रिय परिस्थिति बाधक बनिरहेको बताए । उनले कानूनमा कहीं पनि निकुञ्ज र मध्यवर्तीक्षेत्रको बीचमा रहेका जनताका समस्या समावेश नगरिएको स्पष्ट पारे । मध्यवर्तीक्षेत्र र राष्ट्रिय निकुञ्जको छेउमा रहेका जनताले न्याय पाउनेगरी ऐन ल्याउन जरुरी रहेको बताए । उनले भने, 'मध्यवर्तीक्षेत्र र राष्ट्रिय निकुञ्जको बीचमा रहेका जनताले आमनागरिकलाई समस्या भएको बताए । उनले वन मन्त्रालयले ल्याउन लागेको ऐनमा यी समस्यालाई समाधान गर्नेगरी ऐन ल्याउनुपर्ने जोड दिए । उनले कानून मन्त्रालय र वन मन्त्रालयले छलफल गरेर जनताले

वनको उपभोग गर्ने र वन पनि नमासिने गरी ऐन ल्याउने प्रतिबद्धता व्यक्त गरे । उनले भने, 'मध्यवर्ती क्षेत्र र संरक्षितक्षेत्रको परिभाषा प्रष्ट नभएको कारणले आम नागरिकलाई गाह्रो भयो भन्ने सांसदज्यूहरूको जिज्ञासा हो । अब वन मन्त्रालयको ऐन आउँदैछ हामी त्यसमा मिलाएर ल्याउँछौं । यस विषयमा वन मन्त्रालयसँग छलफल गरेपछि मानवीय सांसदज्यूहरूसँग पनि अनौपचारिक छलफल गरेर यसलाई कसरी ल्याउँदा वन पनि नमासिने र त्यो परियामा बसोबास गरेका जनतालाई पनि सहज हुनेगरी ल्याउनुपर्छ ।'

बैठकमा अधिकांश सांसदहरूले प्रकृतिको संरक्षण गर्दै वनक्षेत्रमा रहेका नागरिकको उचित व्यवस्थापनमा सरकारले ध्यान दिनुपर्नेमा जोड दिए । समितिले केही नेपाल ऐनलाई संशोधन गर्न बनेको विधेयकमाथि मन्त्रालयगत छलफल गरिरहेको छ । विहीबार विधेयकमाथि वन तथा वातावरण मन्त्रालयसँग सम्बन्धित विषयमा छलफल गरिएको हो । मकवानपुरका सांसद महेशकुमार बर्तौलले कानून संशोधन गर्ने विषय अलि बढी जटिल रहेको बताएका छन् । सांसद बर्तौलले मनहरी गाउँपालिकामा स्थानीयले जंगली जनावरबाट पाएको दुःखका बारेमा आफू पनि संबेदनशील भएको बताएका छन् ।

विपद् प्रभावित सडक पूर्वाधार पुनःनिर्माण गर्न रकम उपलब्ध गराइने

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, १८ पुस/ बागमती प्रदेश विपद् परिषदको बैठकले विपद् कार्यकारी समितिको निर्णय हुबहु अनुमोदन गरेको छ । प्रदेश विपद् कार्यकारी समितिले गत कात्तिक ६, मंसिर २० र पुस ९ मा गरेको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गरी विपद् परिषदको विहीबार बसेको बैठकले अनुमोदन गरेको हो ।

परिषदको बैठकले प्रदेशका विपद् प्रभावित तथा सुरक्षा निकायको भवन र संकटप्रस्त स्थानीय तहको क्षतिपूर्ति तथा पुनःनिर्माणका लागि रकम उपलब्ध गराउने गरी कार्यकारी समितिको निर्णय अनुमोदन गरेको आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री सुरजचन्द्र लामिछानेले बताए । उनकाअनुसार गत पुस ९ मा हेटौंडा-काठमाडौं जोड्ने सडक तथा विपद्बाट क्षति पुगेका अन्य सडक मर्मतका लागि रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको हो । कुलेखानीस्थित सीमखोलामा बेलिब्रिज हाल्ने निर्णय भएको थियो ।

बैठकले गत असोज ११

गतेदेखिको वर्षाको कारण क्षति भएको काठमाडौं र हेटौंडा जोड्ने प्रदेश लोकमार्गसहित विपद् प्रभावित मार्गहरू पुनः निर्माणका रकम उपलब्ध गराउन निर्देशन दिएका मन्त्री लामिछानेले बताए । भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयमार्फत आग्रह भएकाले हेटौंडा-काठमाडौं जोड्ने तथा अन्य महत्वपूर्ण सडकको हकमा बजेट शीर्षक कायम गरी अर्थ विधिबाट रकम प्रदान गर्ने निर्णय अनुमोदन गर्ने निर्णय गरेको उनले बताए ।

विपद् कार्यकारी परिषदमा भौतिक पूर्वाधार विकास मन्त्रालयले विपद् प्रभावित सडकहरू पुनःनिर्माणका लागि रकम उपलब्ध गराउन निर्णय गरेको थियो । यो रकमले काम सुरु गरी आगामी आर्थिक वर्षको बजेटमा थप रकम व्यवस्था गरेर प्रादेशिक सडकहरू मर्मत गर्ने लक्ष्य रहेको मन्त्रालयले जनाएको छ । गत असोजको विपद्बाट सडक पुल तथा अन्य संरचनामा २ अर्बभन्दा बढीको क्षति पुगेको मन्त्रालयको तथ्यांक रहेको छ । त्यस्तै बैठकले गत मंसिर २० मा विपद् कार्यकारी परिषदले विपद्बाट भएको क्षतिको आकस्मिक मर्मत सम्भार, लगायतका कार्य गर्न आवश्यक बजेट व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित मन्त्रालयको बजेटबाट आन्तरिक व्यवस्थापन गर्ने निर्णय गरेको थियो भने विपद् प्रभावित नेपाल प्रहरी र सशस्त्र प्रहरी बलबाट आकस्मिक मर्मत सम्भारका लागि ४० लाख प्रदान गर्ने निर्णय गरेको थियो । त्यसैगरी गत कात्तिक ६ मा बसेको विपद् कार्यकारी परिषदको बैठकले काभ्रेको रोशी गाउँपालिकालाई विपद् व्यवस्थापनका लागि थप १२ लाख रकम प्रदान गर्ने, विपद् प्रभावित स्थानीय तहको लागि १ करोड २० लाख रकम उपलब्ध गराउने निर्णय गरेको थियो । निर्णय शुकुबार बस्ने प्रदेश सरकारको मन्त्रपरिषदको बैठकमा प्रस्ताव पेश गरी निर्णय गराएर आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्रालयबाट बजेट व्यवस्था गरिनेछ ।

आधुनिक-भुटनदेवीको टोली बुटवलको कालिकामा

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, १८ पुस/ हेटौंडामा रहेका दुई ठूला विद्यालयलाई एकीकरण गर्दै मेधा विद्यालय बनाउने लक्ष्य सहितको टोलीले बुटवलमा रहेको कालिका मानवज्ञान माध्यमिक विद्यालयको अवलोकन गरेको छ । हेटौंडा उपमहानगर-४ का वडाध्यक्ष तथा भुटनदेवी माविका अध्यक्ष नवीन सिग्देल सहित आधुनिक राष्ट्रिय माविका अध्यक्ष समिम खान, प्रधानाध्यापक रामसागर गुरागाई, भुटनदेवी माविका प्रधानाध्यापक माधवप्रसाद दाहाल, शैक्षिक गुणस्तर सुधार समिति हेटौंडा-४ का संयोजक श्रीराम दाहाल, हेटौंडा उपमहानगर पालिका शिक्षा महाशाखा अधिकृत हरिचन्द्र सापकाटा सहितको टोलीले देशकै सबैभन्दा धेरै विद्यार्थी अध्यापन गर्ने कालिका मानवज्ञान माविको अवलोकन गरेको हो ।

अवलोकनको क्रममा हेटौंडाको टोलीले विद्यालयलाई एकीकृत गर्दाको अवस्था, ठूलो संख्याको कर्मचारी र विद्यार्थीको सफल व्यवस्थापन, चुनौती, संभावना र अवसरको बारेमा विद्यालय प्रशासनसँग जानकारी लिएको थियो । जानकारी दिँदै कालिका मानवज्ञान माविका प्रधानाध्यापक दिनेश थापाले मर्ज गरिने दुई विद्यालयको व्यवस्थापन

समिति, स्थानीय सरकारले समन्वयको भूमिका निर्वाह गरे एकीकरण प्रक्रिया ठूलो समस्या नहुने बताए । सफल विद्यालय एकीकरण गरेर मेधा विद्यालय बनाउने विषय चुनौतीपूर्ण रहेपनि एकता सहितको कार्य गरे अभियान सफल हुने उनको भनाई छ । अवलोकनको क्रममा भएको अन्तरक्रियामा बोल्दै बुटवल उपमहानगरपालिका वडा नम्बर १० का वडाध्यक्ष बलबहादुर पुनले ठूलो विद्यालय बनाएर देशकै नमूना बनाउने गरी हेटौंडामा भएको प्रयास उचित भएको बताउँदै यो अभियानमा आफूहरूको अनुभवलाई आधुनिक-भुटनदेवी एकीकरण गर्दा प्रयोग गर्न सहयोग गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गरे । कार्यक्रममा बोल्दै हेटौंडा-४ का वडाध्यक्ष सिग्देलले सीमाना जोडिएको विद्यालयलाई एक बनाएर देशकै ठूलो र नमूना विद्यालय बनाउने अभियानमा सम्पूर्ण हेटौंडाको सहयोग रहेको उल्लेख गरे । कालिकाको व्यवस्थापनबाट आफूहरूले पनि सहज ढंगबाट यो अभियानलाई निचोडमा पुऱ्याउन सफल हुने उनले विश्वास व्यक्त गरे । अवलोकन भ्रमणमा आधुनिक र भुटनदेवीका विद्यालय व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरूको पनि सहभागिता थियो ।

गाँजासहित दुईजना पक्राउ

साझाकुरा संवाददाता

हेटौंडा, १८ पुस/ मकवानपुर प्रहरीले अवैध लागूऔषध सहित हेटौंडाबाट विहीबार विहान दुईजनालाई पक्राउ गरेको छ । प्रहरीले हेटौंडा उपमहानगरपालिका-१० नारायणी मल नजिकबाट अवैध

लागूऔषध गाँजा करिब १० किलो २७० ग्रामसहित दुईजनालाई पक्राउ गरेको हो । पक्राउ पर्नेहरूमा कैलाश गाउँपालिका-५ बैराज बस्ने ३० वर्षीया अंजली गोले र हेटौंडा उपमहानगरपालिका-३ बसामाडी

बस्ने ५१ वर्षीया ज्ञानुमाया गोले रहेको प्रहरीले जनाएको छ । उनीहरूलाई जिल्ला प्रहरी कार्यालय मकवानपुरबाट खटिएको प्रहरीले पक्राउ गरेको हो । पक्राउ परेका उनीहरूमाथि आवश्यक अनुसन्धानका साथै कानूनी प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।

सम्पूर्ण ब्राण्डका गाडी एकै ठाउँमा सम्पूर्ण सेवासहित

कार वास मित्र/बाहिर

वायरिड मर्मत

मेशिनद्वारा A/C मर्मत तथा ज्याँस रिफिलिड

सेन्सरसम्बन्धी समस्या कम्प्युटरबाट जाँचिने

डेन्ट, पेन्ट, प्लाष्टिक/ज्याँस/इलेक्ट्रिक वेल्डिङ

टायर ब्यालेन्स, पन्चर र फेर्ने काम मेशिनबाट

हेटौंडामै पहिलो पटक N₂ (Nitrogen) हावा टायरमा भरिने

इन्जिनसम्बन्धी सबै काम

Himalayan Motors Pvt.Ltd.

हेटौंडा, चौकीटोल, सम्पर्क नं.: ०५७-५९०३३३

"व्यवसायीको संस्था, व्यवसायीकै नीति, व्यवसायीकै नेतृत्व"

मकवानपुर उद्योग वाणिज्य संघको आशुन निर्वाचनमा

प्रमोद सिंह रानाभाटको

अनुमती, व्यवसायीक साथै समावेशी प्यानललाई तपाईंको अमूल्य मत प्रदान गरी अत्याधिक बहुमतले विजयी गराओ ।

प्रमोद सिंह रानाभाट
अध्यक्ष पदका उम्मेदवार

“यो केवल नेतृत्व परिवर्तनको विषय मात्र होइन, यो व्यवसायीक भविष्यको नयाँ दिशाको लागि अवसर हो। तपाईंहरूको अमूल्य मतले मात्र संघलाई सशक्त बनाउन र व्यवसायीहरूको समस्या समाधान गर्न सम्भव छ ।”

“म.उ.वा. संघको नेतृत्वमा महिला पुरुष समावेशी हामी साथै, प्रस्तुत गर्दछौं महिला महा-सचिव जारसण काँटा भन्दा माथि ।”

राम प्रसाद ज्योषाने
वाणिज्य तर्फको उपाध्यक्ष पदका उम्मेदवार

दिपक उप्रेती
उद्योग तर्फको उपाध्यक्ष पदका उम्मेदवार

उज्वल खोलागाई
प्रसोशित तर्फको उपाध्यक्ष पदका उम्मेदवार

प्रदिप ज्याल
वस्तुगत तर्फको उपाध्यक्ष पदका उम्मेदवार

प्रतिमा श्रेष्ठ
जना-सचिव पदका उम्मेदवार

श्रीकृष्ण कर्माचार्य (भाई)
कोषाध्यक्ष पदका उम्मेदवार

निलम वैद्य
समाज-सचिव पदका उम्मेदवार

साजाकुरा
हाम्रो कुरा

चेपाड संग्रहालय र कोसेलीघर

राक्सिराड गाउँपालिकाले चैनपुरमा निर्माण गरिरहेको चेपाड संग्रहालयलाई कोसेलीघरको रूपमा पनि प्रयोग गरिने भएको छ । चेपाड समुदायको पहिचान र संस्कृतिसँग जोडिएका सामानहरू संग्रहालयमा अवलोकनका लागि राख्न राक्सिराड गाउँपालिकाले संग्रहालय भवन निर्माण गरिरहेको हो । चेपाड बाहुल्य रहेको मकवानपुरको राक्सिराड गाउँपालिकाले चेपाड समुदायमा परापूर्वकालदेखि प्रयोग गर्दै आएको तर, लोपोन्मुख अवस्थामा रहेका सामग्री अवलोकनका लागि राख्न चेपाड संग्रहालय निर्माण गरेको हो । उनीहरूले विगतमा प्रयोग गरेका तर, अहिले लोप हुने अवस्थामा पुगेका सामग्रीहरू संरक्षण गर्ने उद्देश्यले गाउँपालिकाले ठूलै लगानीमा संग्रहालय निर्माण गरिरहेको गाउँपालिकाले जनाएको छ । राक्सिराड गाउँपालिका-५ चैनपुरमा ३ करोड ६३ लाख रूपैयाँको लागतमा संग्रहालय भवनको निर्माणकार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

तीनतले भवनको तल्लो तलामा चेपाड समुदायले विगतदेखि वर्तमानसम्म प्रयोग गर्दै आइरहेका र उनीहरूको संस्कृति र पहिचान फल्कने सामग्री राखिने भएको छ । हालसम्म ८० प्रतिशत काम सकिएको र आगामी चैतसम्ममा संग्रहालय निर्माणकार्य पूरा हुने गाउँपालिकाले जानकारी दिएको छ । राक्सिराड गाउँपालिकाको केन्द्रसमेत रहेको चैनपुरमा विगतमा चेपाड संग्रहालय संचालनमा थियो । अवलोकन र अध्ययनका लागि विभिन्न स्थानबाट मानिसहरू आउने गर्थे । २०७२ सालमा आएको भूकम्पले संग्रहालय भवनमा क्षति पुऱ्याएको थियो । विगतमा सुरुवात मात्रै भएको र त्यसैलाई ब्यवस्थित बनाउनका लागि भवन निर्माणकार्य भइरहेको गाउँपालिकाले जनाएको छ । भवन जीर्ण हुँदै गएकोले २०७८ साउनदेखि नयाँ भवन निर्माणकार्य सुरु गरेको हो । तत्कालीन जिल्ला विकास समितिको सहयोगमा चैनपुरमा २०६७ सालदेखि चेपाड संग्रहालय स्थापना गरिएको थियो । चेपाड समुदायका पूर्वजहरूले प्रयोग गर्ने जाबीभोला, हलो, कुटो, कोदालो, सिप्रिड, भुलुङ, ठेकी, कोसी, घुमलगायत सामग्री राख्ने योजना रहेको नेपाल चेपाड संघ मकवानपुरले जनाएको छ । चेपाड जातिको भेषभूषा, आभूषण, रीतिरिवाजमा प्रयोग गरिने सामग्रीहरू राखिने योजना रहेको बताइएको छ । चेपाड समुदायको कला, साहित्य, भाषा, संस्कृति, रहनसहन, भेषभूषा, परम्परा, दैनिक जीवनयापनका कुरा लोप हुने अवस्था आउन नदिन गाउँपालिकाको आफ्नै स्रोतमा संग्रहालय भवन निर्माण सुरु गरेको हो ।

चेपाड समुदायले खोरियामा उत्पादन गरेका कन्दमूल, गेडागुडी, चिउरीको घीउ, मह, अमृसोको कुचो, खरेटो आदि बिक्री गर्ने कोसेली घरको रूपमा पनि संग्रहालयलाई प्रयोग गरिने बताइएको छ । आन्तरिक पर्यटकका लागि चेपाड संस्कृतिबारे जानकारी गराउने र अर्गानिक बस्तु कोसेलीका रूपमा लिएर जानसक्ने गरी संग्रहालय संचालनमा ल्याइने योजना रहेको छ । विगतमा चेपाड विकास कार्यक्रम अन्तर्गत संग्रहालयको सुरुवात गरिएको भएपनि मुलुक संघीयतामा गएपछि स्थानीय सरकारको जिम्मेवारीमा आएको हो । २०७८ साउनबाट निर्माण सुरु भएको संग्रहालय भवन कलात्मक रहेको छ । चेपाड समुदायले जंगलमा पाइने कन्दमूल र खोलाको मछ्ला मार र दैनिक जीवनयापन गर्दै आएका छन् । चेपाड समुदायको मुख्य बसोबास भने चितवन, धादिङ, मकवानपुर र गोर्खा हो । पछिल्ला वर्षहरूमा अधिकांश चेपाड समुदायले आफ्नो मौलिक र परम्परागत धर्म परिवर्तन गरी क्रिश्चियन धर्ममा लागेका छन् ।

भ्रष्टाचार विधेयकबाट नीतिगत निर्णयको दफा नै फाल्नुपर्छ

इश्वरप्रसाद खतिवडा

भ्रष्टाचार नियन्त्रणको विषय जल्दोबल्दो छ । भ्रष्टाचार रोक्ने कुरा केही जटिल पनि छ, तर नियन्त्रण हुनुपर्छ भन्नेमा विवाद छैन । भ्रष्टाचार, लुटतन्त्र जे नाम दिएपनि गलत प्रवृत्तिको क्रियाकलापहरू बृहत परिभाषाबाट हेर्दा भ्रष्टाचार नै हुन् । भ्रष्टाचार समाजका लागि नौलो होइन । युरोप अमेरिकाका पनि छ, चीनमा भ्रष्टाचार भएमा मृत्युदण्ड दिइन्छ । नेपालमा पनि भ्रष्टाचार छ । मानव समाजको सुरुवातदेखि आजसम्म कुनै न कुनै रूपको भ्रष्टाचार छ । त्यो हाम्रो समाजमा छ, अर्को समाजमा पनि छ ।

भ्रष्टाचारको मात्रा कतिसम्म हुँदा सह्य हुने हो ? कुन मात्राबाट बढी भएपछि असह्य हुने हो ? समाजको सर्वकालीन बहसको विषय हो । भ्रष्टाचार राज्यविच्छेदको कसुर र समाज विच्छेदको काम हो अनि दण्डनीय विषय हो । भ्रष्टाचारलाई बढ्न दिनुहुँदैन, सकेसम्म घटाउनुपर्छ भन्ने मूल मान्यता छ । यस मामिलामा सबैतिर साफा दुष्टकोण छ । त्यसैले भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने विषय समाजका लागि चुनौती छ ।

प्रयास भइरहेको छ
नेपालमा भ्रष्टाचार छ, अनि भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्ने प्रयास पनि छ । होइन भने समाज अहिले जुन ढंगले चलिरहेको छ, त्यसरी चल्ने थिएन । हामीसँग सिध्याण, ऐन, कानून छन् । नियमहरू बनाइएको छ, पढ्दति निर्माण भएको छ । एक तहको सचेतना पनि छ ।

भ्रष्टाचार समाजका लागि उचित होइन भनेर राज्यसंयन्त्रले कानून बनाएको छ । भ्रष्टाचार नियन्त्रणमा काम गर्न संस्थागत संरचनाहरू बनेका छन् । अधिकार हुनेले त्यसलाई सही ठाउँमा प्रयोग गर्न खोज्यो भने कहीं न कहीं भ्रष्टाचार नियन्त्रण हुँदोरहेछ । हामीकहाँ काम भएका छन् । संस्थाहरूको काम गरेका छन् । अख्तियार राज्यको निकाय हो र निश्चित जिम्मेवारी उर्सग छ ।

मुलुकका हरेक राज्य सञ्चालकहरूको आ-आफ्नो जिम्मेवारी छ । न्यायपालिकामा प्रधानन्यायाधीशदेखि तल्लो तहको कर्मचारी होला । सरकारमा पनि त्यस्तै होला । आफ्नो जिम्मेवारी सबैले निर्वाह गर्नुपर्ने हुन्छ । तर सबैको ध्यान पुगेको छैन । परिणाम, सुशासन, विकास निर्माणका काम प्रभावित भए । सामाजिक जीवन प्रभावित भयो । हाम्रो आर्थिक समृद्धि र उन्नतिका विषय प्रभावित भयो । त्यसको मूल कारण भ्रष्टाचार हो । अह विभिन्न कारण होलान, तर मुख्य कारण भ्रष्टाचार नै हो ।

कति भ्रष्टाचार हुँदा ठिकै हो, कति भएपछि अति हुन्छ, त्यसको आफ्नै तह होला । ३० प्रतिशत भ्रष्टाचार ठिकै हो कि अलि बढी हो, आफ्नो ठाउँमा प्रश्न होला । तर कतै एक ठाउँमा अन्याय हुनु भनेको समाजको अर्को ठाउँको न्यायको लागि जोखिम हो भन्ने चिन्तित भइरहेको छ ।

नीतिगत भ्रष्टाचारलाई उन्मुक्ति ?
मन्त्रपरिषदले गरेको नीतिगत निर्णयको विषय भ्रष्टाचारको कारवाहीको दायरा बाहिर राख्नुपर्छ भनेर राखिन्छ । तर, मलाई अनौटो लागेको छ कि त्यसमाथि किन प्रश्न उठ्न सकेको छैन ? के नीतिगत निर्णयको नाममा भ्रष्टाचार गर्ने छुट कानूनले दिएको हो ? अन्यत्र पनि यस्तो अभ्यास छ र ? यो त सरासर बेइमानी भएन ?

संस्थागत भ्रष्टाचार अर्थात् भ्रष्टतन्त्रको कुरा गर्नुहुन्छ भने त मन्त्रपरिषदको निर्णयबाट भ्रष्टतन्त्र सुरु भएको देखिन्छ । नीतिगत निर्णयको नाममा भ्रष्टाचार गर्न पाइँदैन । त्यस्ता निर्णयहरू कानुनी दायरामा आउनुपर्छ । नीतिगत निर्णयलाई आफूलाई भिन्न वर्गको रूपमा स्थापित गर्न बनाएको कानूनलाई मान्यता दिनु हो ।

२०४९ सालमा कानून बनाउँदा यो कुरा लेखिएको रहेछ । त्यतिबेला भइरहेको मात्रै बहुदलीय व्यवस्था आएको रहेछ । प्रशासन संयन्त्रमा पञ्चायतकै पालामा तयार भएकाहरू थिए । कहीं कतै यही विषय समातेर हामीलाई अछिरो पार्ने त होइदैन भन्ने उद्देश्यले नयाँ आएकाहरूले आफ्नो कुरा सुरक्षित पार्न यस्तो कानून बनाए । त्यसमा आफूले गरेका गलत क्रियाकलाप ढाकछोप गर्न नियत स्पष्ट थियो । त्यो व्यवस्थालाई अहिलेसम्म यथावत राखिएको छ । अस्त भ्रष्टाचार सम्बन्धी कानून परिमार्जनको विधेयक अघि बढाउँदासम्म पनि नीतिगत निर्णयमा यस्तो र उसो व्याख्यात्मक व्यवस्था राख्ने कि नराख्ने भनेर छलफल गरिरहेका छन् । त्यो दफा फालिदैन भन्ने बुझि कसैको किन नआएको हो ? त्यो दफासँग त्यतिविध्न दोस्ताना किन हो ?

केसैलाई यो ढंगको बेइमानी गरेर फाइदा लिनु छैन भनेपनि उनीहरू त्यही शैली र लयमा रमाइसकेका छन् । त्यही बाटोमा र माइरहेकाहरूले अर्को बाटो हिँड्न बिसिसके । यति स्पष्ट देखिने कुरा मानिसहरूले किन देखिरहेका छैनन् ? यस्तो व्यवस्था हुनुहुँदैन भन्ने तर्क सुन्ने धेरै हाम्रो शासकवर्गमा छैन । ऐनमा त्यस्तो लेख्नु भनेको नीतिगत र कानुनी रूपमै बेइमानी हो ।

कानूनमा मात्रै होइन, कार्यान्वयनमा पनि दोहोरो मानदण्ड छ । नीतिगत निर्णय गरेको मानिसलाई भ्रष्टाचारको कारवाही नचल्ने

हो भने अह कसैलाई पनि मुद्दा चलाउनु भएन । मुद्दा चल्ने हो भने निर्णयमा जोडिएका जो जो हुन्, सबैलाई मुद्दा चल्नुपर्ने होला । लाजडा विमान भाडा प्रकरणमा अख्तियारले तत्कालीन प्रधानमन्त्री गिरिजाप्रसाद कोइरालालाई लगेर बयान, कागज गराएको थियो । पछि मुद्दा चलाउने बेलामा पनि केही न केही नोट लेखेको थियो । बयान गराउन हुने, मुद्दा चलाउन नहुने ? उहाँलाई मुद्दा चलाउनुपर्छ भन्ने मेरो आशय होइन । आफूलाई सजिलो पार्न नीतिगत निर्णयको सिरानी हाल्ने, अछिरो पर्दा अह कुरा गर्ने काम भइरहेको छ ।

ललिता निवासको फाइल मन्त्रपरिषदा पठाउनेलाई भ्रष्टाचारको मुद्दा चलेको छ । तर, मन्त्रपरिषदको नेतृत्व गर्ने प्रधानमन्त्रीलाई मुद्दा चल्ने । नीतिगत निर्णयको परिभाषामा परे सबै पर्ने, नभए कोही पनि नपर्ने हुन्थ्यो होला नि । कसैको हकमा त्यही कानून लागू हुने, कसैको हकमा केही नहुने, यो कसरी भयो ?

नीतिगत निर्णय भनेको लौरामा टोपी लगाइदिए जस्तो हो । नभिले ठाउँमा प्रयोग भएपछि त्यसको संगति देखिदैन । मन्त्रपरिषदको हकमा नीतिगत निर्णयको विषय त्यस्तै भएको छ । नीतिगत निर्णयमाथि समाजमा किन प्रश्न उठिरहेको छैन ? किनकि नीतिगत निर्णय भ्रष्टाचारको एउटा जड हो ।

मन्त्रपरिषदा बसेर निर्णय गरेपछि हामीले यहाँ बसेर जे निर्णय गरेपनि कसैले केही गर्न सक्दैन भनेर कार्यालय प्रमुखले टुंग्याउने ठेक्कापट्टाको निर्णय पनि उनीहरूले गर्न थाले । तल्लो तहमा हुने निर्णय पनि मन्त्रपरिषदबाट टुंग्याएर कमिसन खाने काम गर्न मिल्छ ? त्यस्ता निर्णयलाई हामीले नीतिगत निर्णय मान्नुपर्ने अनि त्यस्तो कानून व्यवस्था गलत हो भनेर कोही नबोल्ने ?

मुद्दा चलाउनेले नै "भोलि तपाईंको मुद्दा जानेजस्तो छ, रोक्न प्रयास गर्नुस है" भनेर फोन गरेका उदाहरण सुनिएका छन् । अलि कडा ढंगले फोनको घण्टी बजाउन सक्नेहरू सफल पनि भएका छन् ।

कानूनको शासनमा यस्तो कुरा गर्न मिल्छ ? यो शैलीले गन्तव्यमा पुगिन्छ ?

काम कारवाहीको प्रभावकारिताका लागि विश्वासनीयता अर्जन गर्नुपर्छ । हाम्रो संस्थाहरू धरासायी भए । कमजोर भए, विश्वास हरायो । जसलाई भ्रष्टाचारको कारवाहीका लागि जिम्मेवारी दिइएको छ, उनीहरू भागबन्दाबाट निस्कन भएका छन् । यो सबैले राम्ररी देखिरहेको विषय हो । नियुक्तिका बेलामा 'चन्दा' लगायतको कुरा सुनिन्छ । नियुक्ति भएकामध्ये कोही रोहात परेका छन्, कोही विच्छेद मुद्दा नै चलेको छ । अरुले गरेको बदमासी खोज्ने जिम्मेवारी पाएकाहरू नै भ्रष्टाचारको आरोपमा छानबिनमा परेका छन्, मुद्दा चलेको छ । उदाहरणका लागि कुनै बेला कुनै एउटा पात्रलाई केही वर्षअघि सार्वजनिक जिम्मेवारीबाट धपाइएको यथार्थ हो । दुई चार वर्ष बिचन नपाउँदै सबै पात्र मिलेर उनलाई कोधमा बोकेर त्यहाँ बसाएका थिए । पठाउनु ठिक थियो कि ल्याएर राख्नु ठिक थियो ? यसमा यो भन्दा धेरै टिप्पणी नगरी ।

आउने त अवसर पायो आयो । ल्याउनुपर्ने थियो भने हिजो किन पठाएको ? पठाउनुपर्ने थियो भने आज किन ल्याएको ? पठाउने पनि थियो हुन्, बोक्ने पनि थियो हुन् । भ्रष्टाचार गर्ने पनि थियो हुन्, पछि आइलागेपछि भागाभाग गर्ने पनि थियो हुन् । संस्थालाई त्यस्तो बनाउने, त्यो संस्थाको प्रमुख भएको मान्छे अदालतमा दिनदिने तारिख धारै हिँड्नुपर्ने अवस्था छ ।

हाम्रा संस्थाले दुस्त काम गर्छन भनेर कसरी विश्वास हुन्छ ? बाहिर १० थरी निर्णय गरेपछि टाउको लुकाउन त्यो घरभित्र पस्ने गर्न थाले । एक/दुई वर्ष बसेपछि सुन पानी छर्किएर बाहिर निकल्ने परिपाटी बन्यो । संस्थाको विश्वसनियता राख्न काम हाम्रो राज्यसंयन्त्रबाट भएको छैन । अहिले हामीले गुनासाका भाषाहरू बोल्नु त्यसैको परिणाम हो ।

हामीले भ्रष्टाचारका समस्यालाई बुँदागत रूपमा उल्लेख गर्दै जाने भने १५/२० वटा सूची तयार होला । समाधानका विषय लेख्दै जाँदा त्यति नै बुँदा बन्ला । कानुनी सुधार अर्को पाटो हो, कानूनमा भएका छिद्र टाल्नुपर्ने छ । बेइमानहरू छिद्र सहज भएका कानुनी छिद्र टाल्नुपर्ने हुन्छ । तर छिद्र अर्कै खुकुलो बनाउने कोसिस भइरहेको छ । त्यो उल्टो बाटोमा हामी किन हिँडेको ? कोही बोल्नु पर्ने ?

रोहोत पक्राउ (स्टिड अपरेसन) बाट अनुसन्धान गरेर घुससहित मुद्दा चलाउने अभ्यास चलेको थियो । त्यसमा केही कानुनी कुटि थिए । ऐनमा नभएको व्यवस्था नियमावलीमा थपेर प्रयोग भइरहेको थियो । प्रत्यायोजित विधायनको अवधारणा नाघेर नियम बनाइएको थियो । त्यस्तो संवेदनशील विषय कानूनमै सम्बोधन गर्नुपर्ने हो, सरकारले बनाएको नियमबाट कार्यान्वयन गर्नु गलत थियो । तर जस यो रोकियो, अदालतले स्टिड अपरेसनलाई निषेध गर्नु भन्ने हल्ला चलाए ।

यो व्यक्तितगत स्वतन्त्रता पनि जोडिएको विषय हो । एउटा झ्यालबाट पैसा फालिदिने अनि ढोकाबाट गएर पक्राउ गर्ने काम पनि भए । पक्राउ परेका सबै बदमास मात्रै थिए त ? राज्यशक्तिले त्यसरी प्रतिशोधमा व्यक्तितगत पक्राउ गर्न मिल्छ ? त्यो विषय कानुनी सम्बोधन गर्ने विषय होइन । अहिले एउटा हतियार थियो त्यो पनि अदालतले रोकियो भन्नु । रंग न ढंगको भुत्ते हतियार लिएर हिँडेपछि अदालतले रोक्छ नि !

हदग्याद र बेनाले उजुरी
भ्रष्टाचार नियन्त्रणको कानूनमा हदग्याद राख्न खोज्नमा बेइमानी नियत छ, यसलाई स्पष्ट शब्दमा भन्नुपर्छ । हिजो ०६५/०६६ सालको निर्णयको विषयमाथि अस्ति भर्खर ललितानिवासको मुद्दा चलेको छ । एकातिर त्यसमा गर्व गर्ने अनि भ्रष्टाचार अनुसन्धानमा ५/१० वर्षे हदग्यादको कालगत गर्ने ? यहाँ आँखा खोलेर सहजै पाँच वर्ष कट्छ । हदग्यादको पछाडि बेइमानी लुकाउने अभिष्ट छ ।

हामीले अहिले देखिरहेका छौं, एक जना हुनुहुन्थ्यो सतामा । उहाँ सतामा हुन्जेल कुनै विषयमा कारवाही गर्नुपर्ने आधार राज्यको पुलिसले देखेन । केही गर्नुपर्ने छैन भनेर वक्तव्य नै निकाल्यो । उहाँ सताबाट निस्कनुभयो, आधार भेटियो । विषय त्यही हो, कागज त्यही हो, मान्छे तिनै हुन् । पक्राउ गरेर बुनामा राखेको राखेको राख्यो छ, कहिले बाहिर निस्कने हो, याहा छैन ।

नपक्रेको ठिक हो कि पक्रेको ठिक हो ? अदालतमा विचाराधीन विषयमा बोल्न मेरो धर्मले दिँदैन । तर, एउटा प्रश्न भने उब्जिएको छ । कारवाही अघि बढाउनु ठिक हो भने हिजो वक्तव्य निकालेर किन 'केही पनि छैन' भनेको ? यदि हिजोकै कुरा ठिक हो भने

(साभार: अनलाइनखबर)

महत्वपूर्ण टेलिफोन नम्बरहरू

मकवानपुर प्रहरी एम्बुलेन्स सेवा

प्रहरी कन्ट्रोल:	१००	नेपाल रेडक्रस:	५२०७११, ९८५५०२८९५२
जिल्ला ट्राफिक:	५२०५९९	हेटौडा अस्पताल:	५२०३०५
वडा प्रहरी:	५२०२९९	परिवार नियोजन संघ:	५२०७५९, ९८५१०४००
पशुपतिनगर इलाका:	५२०५९८	मनहरी रेडक्रस:	९८५१०५८८९१
पालुङ इलाका:	६२०४६७	छतिवन रेडक्रस:	९८६१६२२३११
मनहरी इलाका:	९८५१०९०९६१	भीमफेदी रेडक्रस:	६२०६९९
इलाका फापरबारी:	६२१९८०	पालुङ रेडक्रस:	९८५२०७०४०१
इलाका भीमफेदी:	६९१४६२	बज्रबारी रेडक्रस:	९८५३३०२९८४
इलाका ठिगान:	९८५२९९३८९	सहकारी अस्पताल:	०५७५२२५७, ९८५६९९१९४
चौकीटोल चौकी:	९७४२५५१०१	बसामाडी एम्बुलेन्स:	९८५५२९७५७
चिप्लाङ चौकी:	९२००००	बाराण यन्त्र:	१०१
चौघडा चौकी:	९८४४०५४६०४	बाल हेल्थसाइन नेपाल:	१०९८
नेवारपानी चौकी:	९७५५०००२९९	माइती नेपाल:	५२१०५०
फाखेल चौकी:	९८५५०३९३९८	अपाङ्ग बाल अस्पताल:	९८५५२९६४५५
पदमपोखरी चौकी:	९८५५०९१७८९	सांजाकुरा रास्ट्रिय दैनिक	

भोलिको पात्रो

भोलि वि.सं. २०८१ पुस २० गते शनिबार ४ जनवरी २०२५ । पञ्चमी, पौष शुक्लपक्ष ।
पोहेलाख ११४५ ने.सं. । सूर्योदय ६:५७, सूर्यास्त ५:२१ । श्री गुरु गोविन्द सिंह जयन्ती

आजको राशिफल

मेघ	: प्रतिष्ठित काम पाइनेछ	तुला	: चुनौतीहरू बढ्नेछन्
वृष	: सामाजिक दायित्व बढ्नेछ	वृश्चिक	: आम्दानी घट्नेछ
मिथुन	: काममा सहयोग मिल्नेछ	धनु	: मित्रताले हर्ष बढ्नेछ
कर्कट	: अनावश्यक खर्च हुनेछ	मकर	: कामको तारिफ हुनेछ
सिंह	: चिन्ताको काम बन्नेछ	कुम्भ	: अरको मन लोभ्याउन सकिनेछ
कन्या	: नसोचेको फाइदा पाइनेछ	मीन	: दाम कमाउने बेला छ

सचिन परियार जसलाई आफ्नै 'बाल्यकाल' पनि बाँचन दिइएन

अभिर खानले निर्माण गरेको एउटा हिन्दी फिल्म छ, 'पिपली लाइभ'। फिल्ममा दुई किसान दाजुभाइको कथा छ। कहिल्यै नसकिने दुःख र कहिल्यै नभरिने पेट बोकेर बाँचेका उनीहरूलाई बैँकको ऋणले थप अत्याएको छ। यस्तो परिस्थितिमा उनीहरूले बाह्य पाठ्यक्रम किनू किसानले आत्महत्या गरेको अवस्थामा स्थानीय सरकारले मुआब्जावापत राम्रै पैसा दिनेछ।

अब सोभान किसान आत्महत्या गर्ने तयारीमा लाग्छन्। यो खबर स्थानीय समाचारदाता हुँदै मूलधारका टेलिभिजनसम्म पुग्छ। सरकारी मुआब्जाका लागि किसानले आत्महत्या गर्ने खबर ती मिडियालाई गजब लाग्छ। र, आत्महत्या गरेको एक्सकल्युसिभ समाचार देखाउने होडबाजी चल्छ।

भएरका मूलधारका मिडिया ती किसानको भुपडीमा पुग्छन्। प्रत्यक्ष प्रसारणका लागि ओबी ध्यानको तर्ति लाग्छ। अब दर्जनौं क्यामेराले किसानलाई पछ्याउन थाल्छन्। खाना खाँदा होस वा शौचालय जाँदा कहीं कतै छाड्दैन। किसानलाई आत्महत्या गरेर मर्नुभन्दा हरक्षण पछ्याइरहने क्यामेराबाट जोडिन मुस्किल हुन्छ। मूल विषयको सेन्सिभिलिटीलाई छ्याले नगरी कसरी कसैलाई सेन्सिभल बनाउने होड चल्छ? सो फिल्मले छलङ्ग देखाउँछ। सन् २०१० मा प्रदर्शित यो फिल्मको

प्रसंग अहिले हाम्रो सन्दर्भमा ठ्याक्कै मेल खान्छ। जस्तो, सचिन परियारको कुरा गरी। एउटा अशोभ्य बालक जसलाई सोसल मिडियामा 'भाइरल' बनाइयो र सुविस्तारले बाँचनसमेत दिइएन। न उनलाई लेखपढ गर्न दिइयो, न स्वच्छन्द बाल्यकाल बिताउन। कहिले गाउँमा पुग्दाउने, कहिले सहरमा ल्याउने। कहिले गीत गाउन लगाउने, कहिले नाच्न। कहिले स्वाउन लगाउने, कहिले हँसाउन। उनी के चाहन्थे? कस्तो जीवन बाँचन चाहन्थे? कसले सोध्नुको खोजी गरेनन्? बरु कुनैबखत सर्कसमा प्रयोग गरिने प्राणीलाई फँडै मान्छेहरूले यी बालकलाई आफ्नो

स्वार्थ र सुविधा अनुसार दोहन गर्न थाले। यस्तै धोषेडीबीच उनी रेणु भए। उनको रोगी शरीरलाई कहिले दोहोरीमा पुर्‍याइयो, कहिले फाँकीकहाँ। त्यसलाई मिडियो बनाएर सोसल मिडियामा व्यापक बनाइयो। उनी नाचेको, हाँसेको मात्र होइन, विरामी भएको, बाटोमा मार्गेर हिँडेको विषयलाई पनि 'विकाउ सामग्री' बनाइयो। केही समयअघि उनी काठमाडौँ बानियाँटारस्थित महादेव खोलाजिक खानेकुरा मागदै हिँडेको भेटिए। स्थानीयले उनका बुवा तेजेन्द्रलाई जिम्मा लगाउन खोजे तर उनी सम्पर्कमा आएनन्। त्यसबेला उनले बुवासँग बस्न डर

लाग्ने बताएका थिए। उनका बुवा स्वयंले सचिन माथि व्यापक श्रम शोषण गरेको आरोप लाग्दै आएको छ। सचिनलाई भजाएर उनले पैसा उठाउने र रात्रिकुलब र दोहोरीमा गएर पैसा खर्च गरेको आरोप छ। कहिले छोरालाई एकक्षण आराम पनि गर्न नदिई महोत्सवहरूमा ढुलान्ने त कहिले विरामी भएको भन्दै चन्दा उठाउने गरेको कतिपयको भनाइ छ। त्यसो त कति मिडियोमा उनले सचिनलाई दृश्यबहार गरेकोदेखि अनेक तमासा गर्दै हिँडेको देख्न सकिन्छ। सचिन सानै छँदा उनकी आमाले छाडेर गएको बताइन्छ। (स्रोत: अन्तर्दृष्टि)

'लाज शरणम्'बाट बालेनको पार्श्व गायनमा डेब्यु

काठमाडौँ/काठमाडौँ महानगरका मेयर बालेन शाह यूप गायकको रूपमा पनि परिचित छन्। उनले गाएको 'गरिबको चमेरी बोल्दने कोही छैन' गीत युवापुस्तामा निकै चर्चित छन्। 'मन यो उड्यो', 'नेपाल हसिको', 'स्टे टु', 'गोर्खाली तोप', 'स्याभेज', 'मार्फको मदिना', 'यथार्थ', 'आस्तिक' पनि उनका चर्चित गीतहरूमा पर्छन्। तर, काठमाडौँको मेयर बनेपछि उनका गीत सार्वजनिक भएका छैनन्।

अब लामो समयपछि बालेनको गीत दर्शकले सुन्न पाउने भएका छन्। आगामी फागुन १४ गते अर्थात् महाशिवरात्रिबाट प्रदर्शनमा आउन लागेको फिल्म 'लाज शरणम्'मा एक गीत गाउँदै उनले पार्श्व गायनमा डेब्यु गरेका छन्। केही दिनअघि रेकर्ड भइसकेको गीतमा बालेन स्वयंको शब्द तथा संगीत छ। उक्त गीत फिल्म रिलिजअघि नै सार्वजनिक गर्ने तयारीमा निर्माता छन्। 'लाज शरणम्'का मुख्य

कलाकार अर्जुन घिमिरे (पाँडे)सँग बालेनको घनिष्ठ सम्बन्ध छ। उनलाई मेयरमा जिताउन अर्जुन अहोरात्र खटिएका पनि थिए। अर्जुनकै आग्रहमा बालेनले फिल्ममा गीत गाएको बताइन्छ। प्राप्त जानकारी अनुसार उनले तयार पारेको गीत फिल्ममा कथावाचनको रूपमा प्रयोग हुनेछ। उनको गीतले फिल्मको हाइप बढाउने निश्चित छ। 'लाज शरणम्'लाई हास्य सिरियल 'सक्किगोपि' समूहले निर्माण गरेको हो। कुमार कट्टेल (जिगी ब्रो)को निर्देशनमा बनेको फिल्ममा अर्जुनसहित हरिस निरौला, विजय बराल, सागर लम्साल, प्रशान्त ताम्राकार, महेश त्रिपाठी, अर्पण थापा लगायतको अभिनय रहेको छ। फिल्मले वैदेशिक रोजगारीमा जानुपर्ने देशको स्थिति र त्यसले निम्त्याएको कहानीलाई कहरको कथा बोल्ने जनाइएको छ।

दयाहाडका फिल्म ६ महिना आएनन्, अब फिल्ममै फिल्म

काठमाडौँ/गत वर्ष सबैभन्दा धेरै फिल्म रिलिज हुने अभिनेताको कीर्तिमानी दयाहाड राखेको बने। उनका ९ वटा फिल्म प्रदर्शनमा आएका थिए। दुईपटक त उनका आफ्नै फिल्मबीच थिइत भयो। यस वर्ष पनि उनकै फिल्म धेरै रिलिज हुने देखिन्छ। त्यो पनि गत वर्षकै हाराहारीमा। गत बैशाख, जेठ र असारमा उनका ३ वटा फिल्म 'मनसरा', 'गाउँ आएको बाटो' र 'घरज्जाई' प्रदर्शन भए। असार २८ गते आएको 'घरज्जाई'पछि भने उनका कुनै फिल्म प्रदर्शन भएका छैनन्। अब करिब ६ महिनापछि उनको नयाँ फिल्म 'कासाई' आगामी साता (पुष २६ गते) प्रदर्शनमा आउँछ। माघ महिनामा भने उनका कुनै फिल्म आउने छैनन्। तर, फागुन र चैतमा उनका चार फिल्म प्रदर्शनको तयारीमा छन्। दुईवटा फिल्म त एक दिनको

अन्तरमा समेत रिलिज हुँदैछन्। आगामी फागुन २ गते दयाहाडको मुख्य भूमिका रहेको फिल्म 'दुःखी आत्मा' प्रदर्शनमा आउँछ। यसपछि फागुन २९ गते उनी अभिनीत 'अञ्जला' प्रदर्शनको तयारीमा छ। यो फिल्म रिलिजको भोलिपल्ट अर्थात् चैत १ गते भने उनको अर्को फिल्म 'पूजा, सर' राजागञ्ज प्रदर्शनमा आउने तय छ। अर्थात् एक दिनको अन्तरमा उनका दुई फिल्म हलमा लाग्नेछन्। यस वर्षको विदाइ पनि दयाहाडकै फिल्मबाट हुँदैछ। त्यो हो, 'पिताम्बर'। यो फिल्म नयाँ वर्ष २०८१ को छेको पारेर आगामी चैत २९ गतेबाट प्रदर्शन हुँदैछ। यसरी हेर्दा पुष्पेक्षित चैतसम्म उनका ५ वटा फिल्म प्रदर्शन हुनेछन्। बैशाख, जेठ र असारमा प्रदर्शन भएका तीन फिल्मसहित यस वर्ष उनको फिल्म रिलिजको संख्या ८ वटा पुग्नेछ। यो नेपाली फिल्ममा 'दयाहाड युग'को प्रमाण हो।

धितोपत्र बोर्डले अझै किन रोकिरहेको छ आईपीओ ?

काठमाडौँ/नेपाल धितोपत्र बोर्डको कार्यबहाक अध्यक्षको रूपमा सन्तोषनारायण श्रेष्ठले जिम्मेवारी सम्हालेको एक महिना बितिसकेको छ। अध्यक्ष नियुक्तिपछि पाइपलाइनमा रहेका आईपीओ निष्कासन घमासम हुने चर्चा थियो। तर उनले अध्यक्षको पदभार सम्हालेको एक महिना बिता पनि कुनै कम्पनीले आईपीओ निष्कासनको स्वीकृति पाएका छैनन्। भन्सार १० गते सरकारले श्रेष्ठलाई अध्यक्ष पदमा नियुक्त गरेको थियो।

अध्यक्ष श्रेष्ठ नियुक्ति हुनुअघि नै गार्डिन माइक्रोलाइफ इन्भेस्टमेन्ट कम्पनीले आईपीओ निष्कासनको स्वीकृति पाएको थियो। त्यसपछि कम्पनीले स्वीकृति पाएका छैनन्। उनी अध्यक्ष भइसकेपछि हकपद तथा एफपीओ निष्कासन कार्य भएका छन्। अहिले बोर्डमा आईपीओ निष्कासनको पाइपलाइनमा ८२ कम्पनी छन्। यी कम्पनीले कुल ४९ अर्ब ८१ करोड रुपैयाँ बराबरको आईपीओ निष्कासनका लागि अनुमति मागेका छन्।

पाइपलाइनमा रहेकामध्ये अधिकांश हाइड्रोपावर सेक्टरका कम्पनी छन्। कुल ४१ वटा हाइड्रोपावर कम्पनीले १६ अर्ब ५२ करोड रुपैयाँ बराबरको आईपीओ निष्कासनका लागि अनुमति माग गरेका छन्। त्यस्तै होटल तथा पर्यटन सेक्टरका ७ कम्पनीले ३ अर्ब ३१ करोड रुपैयाँको आईपीओ ल्याउन अनुमति मागेका छन्। लगानी समूहका तीन कम्पनीले २ अर्ब ८४ करोडको आर्डीपीओ निष्कासनका लागि अनुमति मागेका छन्।

उत्पादन तथा प्रशोधन समूहका १५ कम्पनीले २२ अर्ब ६८ करोड तथा अन्य सेक्टरका १० कम्पनीले ३ अर्ब ३२ करोडको आईपीओ निष्कासनका लागि अनुमति मागिएको छ। एक माइक्रोफाइनांस र पंच माइक्रोफाइनेन्स कम्पनीले आईपीओ निष्कासनका लागि अनुमति मागेका छन्।

सार्वजनिक निष्कासनका लागि लामो समयदेखि पर्खाइमा रहेका दर्जनौं कम्पनीका अबैको आयोजनालाई शक्ति भइरहेको छ। स्वतन्त्र ऊर्जा उत्पादक संघ (इप्पा) अध्यक्ष गणेश कार्कीले लामो समयदेखि सार्वजनिक निष्कासन मार्फत पूँजी जुटाउन नसक्दा अबै नोक्सानी बेहोर्नुपरेको बताए। 'पहिले नै ऋण र इक्विटी मार्फत पूँजी जुटाउने योजना

अध्यक्ष श्रेष्ठ नियुक्ति हुनुअघि नै गार्डिन माइक्रोलाइफ इन्भेस्टमेन्ट कम्पनीले आईपीओ निष्कासनको स्वीकृति पाएको थियो। त्यसपछि कम्पनीले स्वीकृति पाएका छैनन्। उनी अध्यक्ष भइसकेपछि हकपद तथा एफपीओ निष्कासन कार्य भएका छन्। अहिले बोर्डमा आईपीओ निष्कासनको पाइपलाइनमा ८२ कम्पनी छन्। यी कम्पनीले कुल ४९ अर्ब ८१ करोड रुपैयाँ बराबरको आईपीओ निष्कासनका लागि अनुमति मागेका छन्।

अख्तियारलाई अब टेलिफोन विवरण प्राप्तिको अधिकार

काठमाडौँ/२०७६ साल माघ ७ गते राष्ट्रिय सभामा दर्ता भएको भ्रष्टाचार निवारण ऐन-२०७९ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक संसदीय समितिबाट सर्वसम्मतीबाट पारित भएको छ। बिहीबार बसेको प्रतिनिधि सभा अन्तर्गतको राज्य, व्यवस्था तथा सुशासन समितिको बैठकले विधेयक पारित गरेको हो।

व्यक्तिलाई निरन्तर निगरानीमा राख्नुपर्ने दायित्व पनि थप गरिएको छ। यसले पनि अख्तियारलाई आरोपित व्यक्तिलाई नियन्त्रणमा लिएर अनुसन्धान गर्नकालागि मद्दत पुर्‍याउनेछ। जसमार्फत अख्तियारले थप पाँच अधिकार प्राप्त गरेको छः पहिलोः नियन्त्रित अनुसन्धान विधि (कन्ट्रोल डेलिभरी) दोस्रोः गुप्त अनुसन्धान कारवाही (अन्डर कभर अपरेसन) तेस्रोः अदालतको अनुमति लिएर टेलिफोन वा सञ्चार माध्यमको विवरण प्राप्त गर्ने (इन्टरसेप्सन)। चौथोः कम्प्युटर वा अन्य विद्युतीय साधनको संरचना वा प्रणालीमा पहुँच। पाँचौँः थप प्रमाण वा सूचना प्राप्त गर्ने उद्देश्यले अनुसन्धानमा रहेका व्यक्तिलाई निरन्तर निगरानीमा राख्ने।

बनाएर त्यही अनुसार निर्माणको काम अघि बढाइन्छ, कार्कीले भने, 'अहिले निर्माण कार्य करिब सकिएका आयोजनालाई पनि समस्या भयो। इन्भेस्टीमार्फत जुट्ने रकम नभएपछि बैँकले समेत ऋण दिन आनाकानी गर्छन्। ऋण पाउँदा पनि व्याजले लागत फर्क नमहँगिन जान्छ।' प्राथमिक निष्कासन नहुँदा करोडौंको अति भइसकेको छ, अर्कै कति हुने ठेगान छैन, तर बोर्ड र सरकारले त्यसमा ध्यान नदिएकाे उनले बताए। प्राथमिक बजारबाट पूँजी जुटाउन नसक्दा काममा भएको किल्लादेखि शीतकालीन लागत चर्किएको छ। 'अहिले स्रोत नभएकै कारण कतिपय आयोजना निर्माण कार्यलाई सुस्तता दिन बाध्य भएका छौं,' उनले भने। अहिले बोर्डमा आईपीओ निष्कासन पाइपलाइनमा रहेका कम्पनीमा हाइड्रोपावर संख्या अधिक छ। साथै आईपीओका लागि अनुमति मागेका कम्पनीमा हस्पिटल, सञ्चारमाध्यम, औषधि उत्पादन कम्पनी, स्टिल तथा सिमेन्ट उत्पादन कम्पनी, व्यापारिक कम्प्लेक्स लगायत छन्।

यो अधिकार पाएपछि अख्तियारले अदालतको अनुमति लिएर कुनै पनि व्यक्तिको कल रेकर्ड आफै गर्न वा सम्बन्धित संस्थाबाट मगाएर अध्ययन गर्न सक्नेछ। प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले राष्ट्रिय सभामा दर्ता गरेको यो विधेयक २०७७ साल असार ८ गते पारित भएको थियो। प्रतिनिधिसभाले सैद्धान्तिक छलफल गरेर ३१ भदौ २०८० मा विधेयकलाई राज्य व्यवस्था समितिमा पठाएको थियो। राज्य व्यवस्था समितिले बिहीबार उक्त विधेयक पारित गरेको छ।

समितिबाट पारित भएको उक्त विधेयक अब प्रतिनिधि सभामा पुग्नेछ। नेपाली कांग्रेसका सांसद हृदयराम थानी नेतृत्वको उपसमितिले अख्तियारलाई थप अधिकार दिनेगरी विधेयकमा सहमति जुटाएको थियो। अख्तियार सम्बन्धी प्रचलित ऐनको दफा ३२ मा आयोगले आफ्नो कार्यविधि आफै व्यवस्थित गर्न सक्ने व्यवस्था छ। यसमा ३२ 'ख' धपेर संसदीय उपसमितिले 'विशेष अनुसन्धान विधि र नवीन प्रविधि अवलम्बन गर्न सक्ने' भनेको छ। समितिबाट पारित भएर अघि बढेको यो विधेयकलाई संसदले पनि स्वीकार गरेको खण्डमा अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगको अधिकार थप विस्तार हुनेछ। अख्तियारले पाउने थप अधिकारसँगै प्रमाण वा सूचना प्राप्त गर्ने उद्देश्यले अनुसन्धानमा रहेको

सादर निमन्त्रणा

हाम्रा ममतामयी माता **दीलकुमारी श्रेष्ठ**को मिति २०८१/०९/०८ गतेका दिन असामयिक निधन भएकोमा दिवंगत आत्माको चीरशान्तिको कामना गर्दै हामीप्रति समवेदना व्यक्त गर्दै सागरमा पाल्नुहुने, भेटघाटमा पाल्नुहुने र पत्रपत्रिका साथै सामाजिक सञ्चालमार्फत् समवेदना प्रकट गर्नुहुने सम्पूर्ण आफन्तजन, बन्धुबान्धव, इष्टमित्र, साथीभाई लगायत सम्पूर्णमा २०८१/०९/१९ गते शुक्रबारका दिन १३ औं दिनको पुण्यतिथिमा पितृप्रसाद ग्रहणका निम्ति सादर निमन्त्रणा गर्दछौं।

मिति: २०८१/०९/१९ गते | समय: दिनको २:०० बजे | स्थान: हेटौडा-८, कमाने आफ्नै निवास

छोरा/बुहारी

श्री हिरालाल/उमा श्रेष्ठ | श्री धर्मलाल/पुनम श्रेष्ठ | डा. किशोरलाल/नतासा श्रेष्ठ
श्री मोतीलाल/सुशिला श्रेष्ठ | श्री रामलाल/चित्रा श्रेष्ठ | श्री गणेशलाल/शुसिला श्रेष्ठ

छोरी/ज्वाइँ

शुभद्रा/टेकनारायण श्रेष्ठ

एवम्

समस्त श्रेष्ठ परिवार

